

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:
Egy évre . . . 12 kor. — fill.
Fél évre . . . 6 kor. — fill.
Negyed évre . . . 3 kor. — fill.

Egyes szám ára 8 fill.
Hétfői szám 4 fill.

Megjelen minden hétfőn délelben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel.

Feladó szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Szerkesztőség:
Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Barátok tere Manojlovics-ház.
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:
Kossuth-utca, Vojnich-palotában
Telefon szám 42.
Nyitlatter soronként 40 fillér.

A szabadelvű párt értekezlete.

Szabadka, 1901. szept. 28.

Az utolsó vasárnap alakult meg Szabadkán a szabadelvű párt újra, az utolsó vasárnap tartotta meg értekezletét, az utolsó vasárnap kérte fel képviselőül ifj. bajsai Vojnich Sándort és Vermes Bélát.

Ma bontott ki a tiszta zászló, a szabadelvűség fényes zászlója, amelyre Szabadkán ifj. bajsai Vojnich Sándor és Vermes Béla nevei vannak felírva.

A mai értekezlet, az azon megjelent választó polgárok rendkívüli nagy száma és az a lelkesedés melylyel a volt képviselőket újra jelölte: bizonyossá teszik azt, hogy újból Vojnich Sándor és Vermes Béla lesznek városunk képviselői.

Az értekezlet lefolyása a következő volt:
Dr. Békffy Gyula ügyvéd megnyitván az értekezletet röviden felhívta a megjelent polgárokat, hogy a tisztikart válassza meg.

Elnökül id. Frankl Istvánt ajánlja.
Lelkes éljenzés hangzott fel Békffy szavaira az elnök elfoglalván helyét a következő megnyitó beszédet mondta:

Tisztelt Polgártársak! Egyik legszebb és legfontosabb alkotmányos kötelességünk teljesítése végett jöttünk össze, hogy elveink politikai képviseléről gondoskodjunk. Midőn egy párt elveinek képviselőit kijelöli, egyben politikai hitvallást tesz, jelöljeiben politikai elveit kifejezi.

Egy pillanatig sem habozom kijelenteni, hogy a mi politikai hitvallásunk úgy egészben, mint részleteiben a Széll Kálmán szabadelvű politikai hitvallása; azé a Széll Kálmáné, aki a mult országgyűlés második felében a legválságosabb viszonyok között — midőn alkotmányunk hajója már-már elsüllyedőben volt, — állott a mentés nagy munkájába s törvényes jogainkat, szabadságainkat tapintatos kézzel, hőcsességgel, nagy tudásával megvédelmezvén, államunk hajóját a törvény, jog, igazság és Deák Ferencz államfentartó hagyományai alapján biztos kikötőbe vezette.

Igy lett ő a nemzet óriási nagy többségének politikai vezére, a szabadelvű magyar nemzeti politikának az országban zászlótartója, a mely zászlót ma már az egész országban a biztos győzelem szellője lobogtatja!

Igy lett az ő fényes és nagy neve maga a szabadelvű magyar nemzeti politika programja.

Igy lett az ő államférfiúi neve a mi szabadelvű programunk is és a midőn ezennel a szabadkai szabadelvű pártot megalakultnak

jelentem ki, meg vagyok győződve, hogy mindnyájunk honfiai szívéből kiáltom: éljen Széll Kálmán, szabadelvű politikai fővezérünk!

A nagy tetszéssel és tapssal, éljennel többször megszakított beszéd után megválasztott a tisztikar és a végrehajtó bizottság a következőkép:

Szabadelvű párt elnöke Id. Frankl István, társ elnökök: Dr. Békffy Gyula, Milassin Jakab, dr. Milkó Izidor, Dr. Matievics István, Kosztolányi Árpád, Rádics János, Deák István és Gabrics Alajos. Jegyzők: Sziebenburger Károly, Dr. Vécsei Samu, Mezerics Ferencz, Palotay Bódog és Aradszki Sándor.

I. körű bizottság. Abracsics Antal, Bilitz Hugó, Dr. Csillag Károly, Erlich Jakab, Freudenberg Márk, Galinszki Agoston, Geiger Mór, Georgovics Athanasz, Dr. Geréb Mihály, Haverda Mátyás, Haverda Boldizsár, Horvátovics Antal, Ilgen Ignác, Jeszenovics Miklós, Kiss Ferecz, Korossy Emil, Lendvay Mihály, Löwi Mór, Manojlovics Vladisláv, Maurer Antal, ifj. Dr. Milkó Izidor, Molczér Károly, Lovag Nahodszki Manó, Návay Márk, Báics Pál, Oláh Károly, Pletikoszics Károly, Dr. Reisner Lajos, Rukavina Jakab, Sinkovics Gábor, Steinitz Kálmán, Szilassi Fülöp, Dr. Vécsei Emil, Wilhelm János, Wittman Károly, Vörös Kálmán, Vujkovics Cz. Pál, Vujkovics Cz. Lőrincz, Vujkovics Cz. Lukács, Vukov Pál, Zomborcsévics Ferencz, Beck Hugó, Braun Lázár, Deesy Dezső, Fiselier Jákó, Geiger Miksa, Heilbrunn József, Kohn Mór, Aradszki Eutim, Taussig Vilmos és Winer Salamon.

II-ik körű bizottság. Antunovics Alajos, Antunovics István, Csóvics György, Ábrahám István, Beck Manó, Brindza Menyhért, Buljovesits Zsigmond, Csóvics István, Csóvics Ferencz, Csóvics Máté, Dulics András, Ernszt Gáspár, Farkas György, Fábíán József, Gyurászév Mihály, Fogics András, Klein Bernát, Kovács Márton, Kovács Pál, Lengyel Armin, Mamuzsich Félix, Milodánovics Jakab, Milodánovics Márk, Neuhausz Jakab, Nimsevic Antal, Orsics Ferencz, Rómics József, Sinkovics Márton, Sinkovics Simon, Sinkovics Ferencz, Szárics Péter, Szikra Imre, Szudárovics Kázmér, Szudárovics Félix, Tóth L. Benjamin, Vojnics Z. Máté, Vojnics Z. Pál, Vukov Márk, Zomborcsévics Mihály és Zrupka Pál.

III-ik körű bizottság. Babicskov K. Márk, Babicskov K. Noczó, Bacslia Béné, Bacsics P. Fülöp, Báics József, Báics Tamás, Báics Miklós, Berstein Emil, Béné Mihály, Bukvics Tamás, Dulics Pál, Gabrics Antal, Gabrics György, Gyelmis Jakab, Ivkovics Iv. Gábor, Ivkovics Iv. Simon, Jurics István, Kopunovics L. Péter, Kuluncs Gergely, Dulics Jakab,

Majláth Gergely, Malagurszki Mihály, Malagurszki Ferencz, Malagurszki Antal, Malagurszki Boldizsár, Malagurszki Imre, Martusz Károly, Mikovics Gábor, Noszkovics Márk, Pertics Ferencz, Pérics Balázs, Pérics Péter, Richter Ferencz, Rudics István, Sárcevic Miklós, Silling János, Slezák Benjámin, Sporer Mór, Sztulics Zachár, Szekenderovics Pál, Sztantics János, Sztantics Lajos, Sztantics Márton, Temunovics Tamás, Temunovics Fiórián, Tikvizki János, Tumbász L. József, Vidákovics Dujo, Vidákovics H. Gábor, Vidákovics H. József, Volvovics Herman, Vujkovics Lámics Balázs és Vujkovics L. Pál.

IV. körű bizottság. Baics Gergely, Agocs Alajos, Bleszits Márk, Dulics Gábor, Dulics Gergely, Dulics József, Dulics Péter, Gabrics András, Gyukics Antal, Honkó István, Dr. Havas Dezső, Hoffmann Antal, Horváth Kálmán, Ilgen Ignác, Ivics Simon, Knapecz Mihály, Kovacs Margetin István, Kuluncsics Antal, Lásab Gyula, Mamuzsics Albert, Mamuzsich Balázs, Mamuzsics Antal, Malkovics Jakab, Mandics Mihály, Mikovics Agoston, Neorcics Szaniszló, Pertics Pál, Pletikoszics Mihály, Polyakovics Albert, Prokes Ignác, Rajcsics Károly, Silling Kálmán, Sturz Béla, Sztantics Péter, Sztipics Lázár, Sztipics Antal, Szudárovics Antal, Dr. Tary György, Temunovics Tamás, Tumbász Ferencz, Tumbász Gergely, Vidákovics Alajos, Vojnics P. Márton, Zvekánovics István, Béné Jakab és Kuluncsics Félix.

V. kör. id. Bajsai Vojnics Sándor, Bogesics Félix, Budanovics Gergely, Czrnkovics Márk, Czrnkovics Jakab, Czrnkovics Sándor, Budanovics Ferencz, Dér János, Dulics Tamás, Esküdt Máté, Franczskovics Kojetán, Gabrits János, Grünfeld Fülöp, Gyukics József, Havas Ferencz, Horváth Almási János, Hrencsár György, Ilkovics Albert, Jakobcsics Lázár, Klein Albert, Kohn Sámuel, Kozla Dániel, Krausz Jakab, Krmpotics Vincze, Lányi Ignác, Lendvai Jeremiás, Lukács Ferencz, Mamuzsics Simon, Margetics Bruno, Mácskovics János, Mácskovics Dávid, Milyácsi Matkák Károly, Moravcsik Simon, Novákovics Pál, Osztrogonác Pál, Osztrogonác János, Osztrogonác Mihály, Osztrogonác Béla, Patócs Márton, Páncsics József, Pertics János, Piukovics Benő, Piukovics György, Póka József, Polyakovics József, Pukkel Pál, Resics Mihály, Rieger Mihály, Rómics Simon, Rómics József, Soós Mihály, Schreiber Gyula, Singer Aron, Szekenderovics Péter, Sztipics Gergely, Sztipics Fábíán, Sztipics Albert, Sztipics Félix, Tumbász János, Vidákovics Barnabás, Vojnics Púrsár István, Vukovics Béla, Vukovics Jakab, Vukovics János és Gály Kalocsai István.

VI. kör. Piukovics József, Hartmann Ráfáel, Fimpl István, Vig Károly, Krécsi György,

Vukovics Márk, Radics Jakab, Connen Vilmos, Péics József, Palotay Bódog, Sebők Máttyás, Jandek Ferencz, Gabrics Alajos, Galgóczy János, Meznerics Albert, Lányi Elek, Kozla István, Kádár György, Salga Máttyás, Szlifka István, Molnár Megyeri Pál, Horváth Illés, Kosztolányi Árpád, Toncs Gusztáv, Mérey Agoston, Gabrics Mihály, Molnár Megyeri István, Sándor Mihály, Hegedűs Félix, Takács Mihály, Joó Nándor, Szloboda Benedek, Lövy Simon, Weitzenfeld Illés, Dr. Krahl Lipót, Schosberger József, Neuhaus Lipót, Horovitz Ignác, Mayer Mór, Kunetz Ignác, Lövy P. István.

VII. kör. Aradszky Pál, Aradszky János, Balás P. Antal, Beck Zsigmond, Deutsch Zsigmond, Kramer Antal, Sugár Béla, Löbl Zsigmond, Spitzer Ignác, Boholy Imre, Buchwald Lázár, Dimitrievits Szvetozár, Dugovics Imre, Fehér György, Gaál Ferencz, Halbrohr Adolf, Heumann Mór, Korossy Emil, Krenczlein József, Krnyajszki G. Máté, Krnyajszki Jov. Márk, Krnyajszki Jov. Mitó, Kuluncsics Illés, Kunetz Kálmán, Kúhy György, Kultna Mór, Dr. Löv József, Mikuska Lukács, Montalion József, Petonszky József, Pletl Rókus, Prokisch Ferencz, Dr. Rádics Péter, Rádits Dusan, Rádits János, Rothmann Imre, Solymossy Lajos, Szabó Rácz Antal, Szárits Gábor, Varga H. Péter, Weinhut Adolf, Vermes Nándor, Vojnics Félix.

VIII. kör. Aradszky Lázár, Batory Máttyás, Berkes Antal, Blau Simon, Czabai Adam, Csajkás Simon, Dimitrievics Timót, Dobroevits Plátó, Farkas János, Freudenberg Zsigmond, Haska Ferencz, Kiss Ferencz, Kremolai György, Krnyajszki Vládó, Kuluncsics Dániel, Lichneckert András, Massa Antal, Miatov Milán, Ognyanov György, Petrik Endre, Pless Sámuel, Pusin Tivadar, Rehák Máttyás, Reichl Ferencz, Dr. Révész Ernő, Kertész Jakab, Weisz Ferencz, Sebestyén Máttyás, Szabados János, Szegedincsev György, Szuvajcsics Obrád, Vaszilyev Nenád, Vaszilyev Lázár, Vaszilyev Timót, dr. Weisz Jenő, ifj. Vojnich Sándor.

A nagybizottság megválasztása után id. Frankl István elnök lelkes szavakban emlékezik meg újlag azokról az elvekről, melyeket a párt magáénak vall és a párt jelöltjeitül az I. választó kerületben ifj. Vojnich Sándort, a II. választó kerületbe Vermes Bélát ajánlja.

Végig zugott a termeken, le a lépcsőkön az előcsarnokig az éljenzés az elnök szavaira, a jelöltek nevei hallatára. Egyhangulag elfogadta az ajánlást az értekezlet, mire két küldöttség ment a jelöltekért.

A jelöltek megjelenésekor újból felviharzott az éljenzés, mely perczekig tartott és csak nagysokára jutott szóhoz az elnök, ki meleg hangon üdvözölte a szabadelvű párt két jelöltjét.

Ifj. Vojnics Sándor beszéde.

Ifj. bajsai Vojnich Sándor szolt először.

Beszédjé a következő:

Mélyen tisztelt Uram!

Tisztelt Választó polgárok!

Megtisztelő felhívásukat, hogy Szabadka szab. kir. város I-ső kerületének képviselő-

jelöltiségét újból vállalam el, örömmel e hálaival fogadom.

Örömmel fogadom, mert közvetlenül vehetek majd részt azoknak a nagy problémáknak megoldásában, melyek a jövő parlamentre várnak.

Az Ausztriával való egyezkedésen kívül meg kell ujtani a Nemzetközi kereskedelmi és Vámszerződést, — meg kell reformálni a közgazdaságot, és az adózás rendszerét!

Ezeknek a fontos problémáknak előnyös megoldásait elősegíti és megkönnyíti a nagy és hatalmas szabadelvű párt, melynek feltétlen híve vagyok, — és az a körülmény, hogy e hatalmas párt élén a legjelesebb hazafiak egyike, — a haza bölcsének politikai örökösé, Széll Kálmán áll!

Nagy lesz a harc, melyet a nemzetek gazdasági téren készülnék egymással megvívni, és ebből nekünk is ki kell vennünk a részünket!

Tisztelt Uram!

Az örömmel, melyet most érzek, nem kisebb a hála, amit abban fogok nyilvánítani, hogy amint eddig is tettem, elősegitem szereit szülővárosom és polgárainak boldogulását!

Teljes erővel oda fogok törekedni, hogy a magas kormány városukat minden téren hathatós támogatásban részesítse, hogy Szabadka városnak szellemi kulturája első rangú, földmívelése okszerű, ipar- és kereskedelme virágzó legyen.

Most pedig megtisztelő bizalmukért fogadják megégyezzer őszinte köszönetemet és magamat jóindulatukba ajánlva, kérem szives támogatásukat.

Meg-megújuló taps és éljenzés hangzott fel a nemes hévvel elmondott rövid beszéd után és mikor az éljenzés elhallgatott állott fel Vermes Béla a II. kerület jelöltje, ki a következő beszámoló és programbeszédet mondta:

Vermes Béla programbeszéde.

Tisztelt Polgártársaim!

Amikor az Önök szives meghívásának engedve itt körükben megjelenek, fogadják első sorban e reám nézve kitüntető bizalomért hálás köszönetemet.

Tíz éve immár, hogy Szabadka városát, illetve annak II-ik választó kerületét az országgyűlésen képviselem, amely lefolyt idő alatt egyedüli törekvésem az volt, hogy ugy Szabadka városának közügyeit, mint pedig a város lakóinak magánügyeit támogassam, és hogy a megtisztelő bizalomnak megfelelően Önöknek mindig rendelkezésre álljak.

Ha e tekintetben fáradozásaimat teljes siker nem is koronázta, azt rajtam kívül álló okokban kell keresniök.

Mielőtt megjelölném azon irányelveket, melyek a jövő országgyűlésen rám nézve irányadással fognak szolgálni, engedjék meg, hogy egy rövid visszpillantást vessek az elmúlt ciklusra.

Midőn az elmúlt ciklusban a politikai szenvedélyek oly fokra hágtak, hogy a parlamenti tárgyalást folytatni már egyáltalán nem lehetett, akkor a szabadelvű párt mai vezére, felséges urunk egyes felhívására létesítette a pártközi egyezséget, az ugynevezett paklumot, melynek legelső eredménye az volt, hogy helyreállottak a normális parlamenti viszonyok, minek következtében ugy az elődjétől átvett, valamint az általa benyújtott

törvényjavaslatokat nyugodt és magas nívón álló parlamenti tárgyalások által keresztül lehetett vinni.

Ez a Széll Kálmán missziója volt — és hogy ez a nagytehetségű államférfi e feladatának a legmagasabb mérvben megfelelt igazolja éppen az, hogy egy számára és multjánál fogva is súlyljal bíró párt az ujonnan létesített politikai helyzetet politikája alapjául elfogadta.

A nemzeti párt volt az, amely első sorban is felismerte a jobbá alakult helyzetet és csakis Széll Kálmán nagyszabású egyéniségének műve volt az, hogy létre hozta ennek a nemzeti pártnak a szabadelvű pártba való belépését. A két árnyalatot képviselő egyének különösen a vidéken, míg sok helyen küzdeknek egymással, de joggal lehet remélni, hogy ezek a differenciák a közel jövőben elfogadják egymást.

Az elmúlt országgyűlés kiemelkedő mozzanatai közül megemlítem az Ausztriával való gazdasági viszony ideiglenes elintézését; megemlítem, hogy a magyar nemzetnek legnagyobb meglepődésére törvény hozatott, mely szerint a Ludovica akadémiát valóságos m. kir. honvéd tisztképző akadémiává alakították át, megemlítem a közigazgatás egyszerűsítését, a fiúmei állapotok rendezését, és a humanitárius törvények közül különösen a lelencczyet, amely rövid idő alatt hazánkat e tekintetben is a méltán sorozott művelt Európa országaihoz.

De parlamenti életünk két korszakalkotó törvényt is köszönhet a legutóbbi ciklusnak. Az egyik az összeférhetetlenségi törvény — a másik az új választási törvény. Őnök mindnyájan igen tisztelt polgártársak jól ismerik ezeket az alkotásokat, hiszen az egész ország élénk figyelemmel kísérte azok megalkotását és főlöleges dolgot végeznek, ha e törvények kellő méltatásába bocsátkoznam most. Jól tudják önök uraim, hogy az összeférhetlenségi törvény nálunk a politikai erkölcsök megtisztulását jelenti, — az új választási törvény pedig valósággal a nemzet újjászülése. Jól tudják önök uraim, hogy e két törvény megalkotása elegendő arra, hogy Magyarország államélete történetéből Széll Kálmán nevét lelórolni sohasem lehet.

Nagyjában hivatkoztam csak arra, hogy a lefolyt öt év milyen ténykedési határkövekkel jelölhető meg.

Az alkotmányos élet tehát egy biztos, új, egészséges alapot nyert.

Ezt az alapot, amelyet Széll Kálmán vezérlete alatt a mult országgyűlés lefektetett, lesz hivatva a jövő országgyűlés tovább építeni, mely abban fog állani, hogy az országnak még mindig javításra szoruló közállapotját javítsa. A sokféle közigazgatást egységessé és államiává tegye, ugy az ország mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi vívmányait emelje, hogy az összerdekeket el nem választva, összeségben és egyenként is a haladás útjára kerülje.

Ezzel az érdekeket külön választani nem lehet, a mezőgazdát éppugy kell pártolni, mint az iparost és kereskedőt — és az állam kötelessége megtenni mindent, ami helyzetükön segíthet. Viszont kötelességük a közpolgároknak egymás haladását elősegíteni — kötelességük egymást a jogegyenlőség társadalmi szabályai szerint is tisztelni és sohasem alárendelni a közérdeket bármely felekezeti érdekeknek. A tiszta hazaszeretet nem ismer polgár és polgár között ilyen választásokat.

Az igazi szabadelvűségnek csak az felel meg, hogy ha mind a három nagy életfoglalkozás az öt megillető oltalomban és védelemben részesüljön, amiért is ezen ágazatok között nem az ellentéteket, hanem azok helyes és egészséges összműködését kell keresni.

Törökvéseim tárgyát fogja képezni tehát, hogy Szabadka városában a közállapotoknak ilyen értelemben vett javítását előmozdítsam és hogy ennek a városnak az ő speciális helyi érdekeit is minden áron előmozdítsam. Ilyen érdeknek tekintem például azt, hogy városunkban, mint a vidék egyik legnagyobb centrumában, az ipar és kereskedelem fejlesztése céljából ipari és kereskedelmi szakiskola állítsák fel, hogy annak idejében amikor a Szeged—Budapest között építésre tervbe vett csatorna egyik ágazata idáig vezettségig el. Ez az utóbbi még a jövő zenéjének mondható — de nagyon fontos kihatású lesz egész kereskedelmi forgalmunkra.

Ha Ausztriával a méltányos kiegyezés létrejönne, azon esetben az önálló vámtételek vagyok híve, melyből kevesebb kár hármozhatik az országra, mint egy rossz kiegyezésből.

Mondanom sem kellene talán azt, hogy a közigazgatás államosításának küszöbén magam is azok közé tartozom, akik lehetetlennek találják azt, hogy hazánkban a tisztviselők a mostani fizetésnél maradjanak. Az államnak mindent meg kell tenni, hogy tehetsége erejéig a tarthatatlan fizetési állapotokon javítson!

Legfőbb törekvésem lesz ezenül is, hogy szülővárosom érdekeit a szívesen hordva, előmozdítsam a város anyagi és erkölcsi haladását, hogy közpolgárainak megelégedésére töltsen be ezt a harmadszor megismétlődő közbizalmat! Ezt a törekvésemet hozzáfűzöm ahhoz az óhajomhoz, hogy éljenek mindnyájan a haza és a város boldogítására!

Érdeklél hallgatta polgárság az erős hangon elmondott beszédet és percekig tapsolt és éljenzett.

Ezután *dr. Matievics István* röviden tolmácsolta a bunyevác választóknak a két jelölt beszédjét és végre az elnök indítványára a következő sürgönyökben üdvözölték *Széll Kálmán* miniszterelnököt és báró *Podmanitzky Frigyes* a szabadelvű párt elnökét.

Üdvözlő táviratok.

Nagyméltóságú

Széll Kálmán miniszterelnök urnak

Budapesten.

Szabadka sz. kir. város mindkét választókerületének szabadelvű választó polgárai mai napon Nagyméltóságod szabadelvű zászlója alatt egybegyűlvén, Nagyméltóságodhoz való ragaszkodásukat és törhetetlen hűségüket jelentik, elvüknek az országgyűlésen leendő képviselésére ifj. Vojnich Sándor és Vermes Béla volt képviselőinket újból egyhangú lelkesedéssel jelölik.

Fogadja Nagyméltóságod Szabadka szab. kir. város szabadelvű választó polgárainak tisztelettel honfiumi üdvözlését

Idb. Frankl István
pártelnök.

Az országos szabadelvű párt elnökéhez: báró Podmaniczky Frigyeshez intézett távirat szövege a következő:

Szabadka szab. kir. város mindkét választókerületének szabadelvű választó polgárai mai napon ifj. Vojnich Sándor és Vermes Béla volt képviselőinket újból egyhangú lelkesedéssel országgyűlési képviselőül jelölték.

Fogadja Nagyméltóságod Szabadka szab. kir. város szabadelvű választó polgárainak honfiumi üdvözlését.

Idb. Frankl István
pártelnök.

Emelkedett hangulatban oszlott fel ezután az értekezlet.

Még a délután folyamán a következő szép válaszok érkeztek a miniszterelnöktől és Podmanitzky Frigyes bárótól.

Idb. Frankl István urnak.

Szabadka város szabadelvű választó polgárainak megbízásából hozzám intézett meleg hangú üdvözlő sürgönyből örömmel értesültem azokról a meleg érzelmekről, melyekkel Önök irányomban viseltetnek és a melyekből kifolyólag politikámhoz való erős ragaszkodásukról és támogatásukról biztosítanak, az ilyen igen becses nyilatkozat csak fokozza erőmet és lankadatlan munkásságra készítet, fogadják hálás köszönetemet a megtisztelő figyelemért.

Széll.

Ngs.

Idősebb Frankl István urnak
szabadelvű pártelnök.

Vermes Béla és ifj. Vojnich Sándor pártunk két derék tagjának egyhangú lelkesedéssel történt újbóli jelölését nagy örömmel vettük tudomásul! Bizva ottani elvtársaink párthűségében és hűségében, reméljük, hogy lobogóinkat diadalra juttatják. Üdvözlőnkkel szívvelyesen viszonzozza.

Podmanitzky, pártelnök.

A táviratokat az elnökség mai napon falragaszok útján közölte a polgársággal.

Biró Károly programbeszéde.

Ma vasárnap tartotta dr. Biró Károly is a „Hungária“ kertjében több száz választóelőtt programbeszédjét. Mielőtt a gyűlés lefolyásáról beszámolnánk, kitérünk és egy pár megjegyzést teszünk a jelölt beszédjére.

„A dögletes bűnben született“ (amely kifejezést a pártelnök úr szóról-szóra így használta) Bánffy aera parlamentje talán mégsem volt annyira bűnben született, mint „lehetne“ az új, ha a liberalismust úgy fogják értelmezni és gyakorolni, mint azt Biró Károly programbeszédjében fejtegette. Volt abban gönczi-, agrár-úppárti katolikus-autonomia és egyéb kedves igazán „liberalis“ kijelentés, mindmégannyi alkalmas egy liberalis választó lelkesítésére.

Nem hinnők, sőt biztosan tudjuk, hogy a volt nemzeti párt, melynek Biró Károly odadó hívének vallotta magát, mindennek fölé helyezné az agrarismus és a katolikus autonomia igazán az államéletbe vágó kérdéseit.

Hiszen, ha jól tudjuk, a katolikus autonomia kivívása a néppártnak képezi ambícióját, küzd is érte teljes erejével és minden fegyverével.

Kultusügyet nem tárgyalhattak az ország-házban, hogy gróf Zichy János, Rakovszky István és Molnár apát elő ne álltak volna az autonomia kérdésével lett-légyen a kérdés actualis vagy időszerűtlen.

Miért fessegetné tehát ezt egy liberalis je-

lölt, mikor ugy is biztos abban, hogy az autonomia előbb-utóbb létrejön.

Ezt akartuk előre bocsájtani jelezvén vele, hogy a liberalismusnak nincsenek árnyalatai, mert a liberalismust nem lehet megszorításokkal cultiválni.

A gyűlés lefolyása egyébként a következő volt.

Dr. Lipozenics Lázár üdvözlö az egybegyűlteket és egy küldöttség kiküldetését javasolja, akik Biró Károlyt felkérjék programbeszédje megtartására.

Mig a küldöttség, melynek Regényi Lajos, dr. Antunovits Mátyás, Kiss Abel, Szantics József és Bogesics Antal voltak tagjai, a jelöltért ment, *Törley Gyula* beszélt a nemzeti és szabadelvű párt fuziójáról és kétféle liberalismusról. Vojnits Sándor szerinte nem lehet igazi liberalis, mert a régi rendszer alatt vállalt mandátumot, libralis Biró Károly, aki a régi nemzeti párt tagja volt és azzal együtt lépett a szabadelvű pártba.

Mig a jelölt megérkezett, üdvözlő táviratokat küldtek *Széll Kálmán*nak, br. *Podmaniczky Frigyes*nek és gróf *Aponyi Albert*nek, ezzel is jelezni akarván — szerintük — külön pártállásukat.

Eközben megérkezett *dr. Biró Károly* és megtartotta programbeszédjét, amelyet csak pontjaiban ismertetünk.

Aponyi híve volt, a beolvadás folytán természetesen *Széll* híve. Programját részletesen nem fejtegeti, mert elveit Szabadkán mindenki ismeri.*

A kereskedelem, ipar és földmivelés összehangatosan fejlesztessek, a kereskedelmi szerződéseknél szem előtt tartassék az ország érdeke, Nem kívánja az önálló vámtételeket, ha Ausztriával egyezséget lehet kötni.

A kisbirtokos osztály védelmét Horánszky földterhermentesítési eszméjében látja, (2% államkölsön) szövetkezetek felállítását és azoknak állami támogatást kíván, az államhivatalnokok fizetésének felemelését kívánja, a borvám eltörlését és az olasz bor behozatalának megakadályozását, az adóreformnál a progressív adók behozatalát kívánja, különösen szem előtt tartva a földbirtokos osztály érdekeit.

Választási mozgalmak.

Pataj Sándor programbeszédje Ó-Kanizsán.

A választási mozgalmaknak ebben a kerületben nem egyszer diszsonáns és izléstelen hangjaiba — jól eső végakkord csendült e hó 29-ére eső vasárnap, mikor *Pataj Sándor* dr., a Kossuth-párt jelöltje bontott zászlót sok száza menő hallgatóság előtt, köztetésére. — Szinte szokatlanul jól esett a fülnek az a pártatlan loyaltás politikai ellenfeleivel szemben és a meggyőződés igaz hangja, mely *Pataj* beszédét és programját jellemezte. Kenyérrel dobálta vissza azt a „függetlenség“ köpenyében burkolódzó liberális trakeziót, melynek egyik vezető férfia a tavasszal Ó-Kanizsán jrtában — palamot publice — gyafázta *Kossuth Ferenc*zet. Másfél órán át tartott, fölötté elmés és actualis momentumokkal színezett programbeszédjében egyetlen-egyszer sem állt azzal — sajna — oly csunyán elharapódzott, rut fegyverrel, mely az ellenfelek ócsárlását

*) (Mi bocsánatot kérünk — de talán az egyedüliek vagyunk, akik nem ismerjük azokat. A szerk.)

tűzte ki céljával. Allandó tetszémoraj járt is a nyomában minden mondatának.

A mondátumra kilátása, az ó-kanizsai klerikális elemek élén álló plébános és társai aknamunkája mellett nincsen, de épen nincs kizárva, hogy belekerül a pótválasztásba, — bár *Bezerédy* pártja nap-nap után gyarapszik.

Dr. Lovász Márton ugronista — mint már regisztráltuk — a polgári házasság revízióját és a kath. autonómiát vallja programja sarkalatos pontjával, — a miért azután az itteni a végletek is klerikális plébános, *Márton Máttyás* minden követ megmozgat az érdekében. A itteni lakóságra a reverenda még mindig óriási nagy befolyással van és élénken illusztrálja a helyzetet az a körülmény, hogy több kazkias menyecske azt a kijelentést tette az urának, hogy: „bizony ő elvdiük tőle ha csak *Lovász* nem adja le a voksát.”

Az ó-kanizsai kerületben is október hó 2-án lesz a választás, melynek eredményéről legközelebb referálunk.

Baján óriási a lelkesedés *Dr. Reich Aladár* Kossuth-párti mellett. A kereskedők, iparosok, munkás nép legnagyobb része *Dr. Reich* pártjához tartozik. Vendéglőben, kávéházakban majdnem minden órában hallani Kossuth-párti szónoklatot. Tegnap tartotta a jelölt programbeszédét, az óriási tömeg valószínűleg ünnepelte, kocsjából a lovakat ki fogták. Annyi bizonyos, hogy nagyon elkeseredett harcz lesz *Plósz Sándor* igazságügy-miniszter és *Reich Aladár* között. A Kossuth-párt kortesnóiája ez:

Dallama: Kossuth Lajos azt izent . . .

Baja város polgársága
Ébredjenek valahára,
Reich Aladár lesz követünk
Mindannyian érte közdünk
Éljen *dr. Reich Aladár*,
Éljen a haza!

Plósz Sándor rá untunk már
Éljen *dr. Reich Aladár*,
Nem adott de, átruházta
Telekkönyvünk Bács-Almása
Éljen *dr. Reich Aladár*,
Éljen a haza!

Kossuth Lajos a megváltónk
Az egekből szól hozzátok,
Maradjatok zászlójánál
Éljen *dr. Reich Aladár*,
Éljen a haza!

Az ó-becsei választó kerületnek képviselő-jelöltjei a mai napig a következők:

Dr. Grünbaum Pál szabadelvű párti

Szűcs János „ „

Radovánovits György „ „

Popovits Pántó „ „

Dr. Terék József Ugron-párti

Dr. Malesevits István szerb nemzetiségi párti és

Schreier Béla szocialdemokrata párti.

Szerb jelölt. Ujvidéken a szerbek is állítottak képviselőjelöltet, még pedig *Dr. Vucetics Illés* személyében, hi e hó 27-én nagyszámu közönség előtt mondta el programbeszédjét, mely a szerb nemzetiség aspirációk és követelések foglalója volt.

Verbászi kerület. Récesey a jelöltségtől visszalépett. Szocialis jelöltet *Torzán* bandériummal fogadták. *Dr. Kemény Miklós*, függetlenségi párti jelölt pártja elenyésző csekély, bár a Mezey párt bosszúból titkon

e pártot támogatja. *Dr. Hadzsy* pártja sziklakemény, hatalmas nagy, rendkívül nagy többséggel győzött *dr. Hadzsy János* szabadelvű párti lobogója.

Különfélék.

— *Tisztelettel értesítjük olvasóinkat, hogy szerdától kezdve lapunk — tekintettel a választási mozgalmakra — jövő hó 6-ig naponként reggel jelenik meg.*

— *A Szabadkai Sport-Egyet újabb diadala.* *Szárics János* tegnap délután Ujvidéken tartott nemzetközi kerékpárversenyen a 100 klm-es Magyarország bajnokságát elnyerte. A versenyzők között volt 2 cseh, 2 osztrák és 1 magyar leghíresebb versenyző. Ma délben érkezett haza, az egyet fényes fogadtatásban részesítették.

— *Pesti Ihász Lajos* Ó-Kanizsán. A szabadkai színkerületbe beélt Ó-Kanizsa nagyközség, melynek műpártolásáról jól ismert közönsége, csak a közelmúltban oly követésre méltó példáját nyújtotta rokonszenvének a magyar Thália művészete iránt, október hó 4-ére várja *Pesti Ihász Lajos* színtársulatát. A direktor a minap értesítette az ó-kanizsai színpártoló bizottság agilis elnökét, hogy *Bajáról* egyenesen Ó-Kanizsára megy és ott 7—8 előadásra terjedő ciklusát október 4-én megkezdi. — A színpátia *Pesti* és társulata iránt, amely a tavasszal oly szép impressiókat keltett itten — fölötté nagy.

— *Sztrájkoló* gimnazisták. Az ujvidéki kir. főgymnasium hatodik osztályának diákjai sztrájkolnak. Folyó hó 25-ikén felmondották az engedelmességet *Simony Bélának*, a történelem tanárának ama nyomos ok miatt, mivel annyira elhalmozza diákjait a mindenün-nen összehordott és óráról órára lediktált anyaggal, hogy képtelenek voltak annak leírására és megtanulására. A vizsgálat folyik.

— *Az Izs. nőegylet* népkonyhája október hó 9-én nyílik meg. Felkérjük tehát a népkonyha tisztelt pártoló tagjait, hogy amennyiben természetbeli adományaikkal a népkonyha javára hozzájárulni kegyeskednek, — ugy adományaikat a népkonyha helyiségébe sziveskedjenek küldeni, ahol azok október hó 5-étől kezdve átvétetni fognak. Az elnökség.

— *Balthazár varázsszínháza.* Majdnem telt ház előtt játszott tegnap este a színházban *Balthazár*, a jeles bűvész és hasbeszélő. Bámulatos ügyesség jellemzi minden egyes mutatványát, azt hinné az ember, hogy igazán a szellemekkel játszik össze. Előadását élvezetessé teszi azzal is, hogy egyes mutatványokat humoros előadással kíséri. A tegnapi mutatványok közül különösen kemelendő a rózsatanövesztés, a bűvös halálfej, e delejes kezelés, a spiritalista senanteok, a hasbeszélés stb. A közönség zajosan tapsolt a tehetséges mesternek. Ma este utolsó előadás lesz új műsorral.

— *Meglopott ittasesember.* *Balázsevits Mihály* tavankuti gazda tegnap este ittas állapotban bandukolt hazafelé. Az uton lefeküdt és elaludt. Azon a uton ment kocsin hazafelé *Novity János* földmives, aki midőn meglátta az alvó *Balázsevits* felköltötte, feltette koscsijára és hazavitte. Reggel, mikor felébredt észrevelte, hogy 108 koronája hiányzik. *Novity* tagadja, hogy ő vette ki a zsebéből. A vizsgálat folyamatban van.

— *Nagy tűz* ütött ki Szanád községben csütörtökön. A községnek alig van valami tüzoltó szere és így lóhalálában mentek át a zentai tüzoltókért. Rögön át is mentek kellő szereléssel, de midőn megérkeztek, már vagy 10 ház és melléképület állt lángokban. Időközben *Török-Kanizsáról* is érkezett segítség és így megakadályozták a bős elem tovaterjedését. Mint értesülünk, a leégett házak padlásain a szegény károsultak egész termése is odaégett.

A szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

BRAUN HENRIK.

Pálinka főzőknek

száraz tűzifa

cséplőszén

czement

kapható

Braun Herman fia

szállító, a huszár lovarda mellett.

— **Telephon 122. sz.**

JÓ ES OLCÓ ÓRÁK!

8-évi jótállással privát vevőknek

KONRAD JÁNOS

órágyára, arany, ezüst és ékeszer áruk szállító-háza.

BRUX (Csehország)

Jó nickel-rem-óra . . .	frt 3.75
Valódi ezüst rem-óra . . .	frt 5.80
Valódi ezüst lánc . . .	frt 1.20
Nickel ébresztő óra . . .	frt 1.95

Cégem a cs. és k. Birodalom címerrel van kitüntetve, számtalan arany ezüst kiállítás érem valamint esernyi elismerő levél van birtokomba. képes árjegyzék ingyen és bérlet.

Angol stilben készült

HÁLO SZOBA

és renesans stilben

Ebédlőszoba

butor eladó

SEPCSITS LAJOS asztalosnál,
VI. k. Halasi-ut 203. sz.

Kedvező alkalom!

Mérges pusztán falu létesítetett és 1902. évben Ötömös és Mérges között va. ut fog közlekedni, kedvező fizetési feltételek mellett házat és földet lehet venni.

Bővebb felvilágosítást ad

Gubicza József,
vendégös
Ötömös pusztán.

Két burkolozott utcai szoba kiadó. Czim a kiadóba.